

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

Angelika Timusk
Riigihangete vaidlustuskomisjon
vako@fin.ee

Teie 14.07.2025 nr 12.2-10/169

Meie 17.07.2025 nr 20-1.3/247-3

Martin Männik, vandeadvokaat
Pohla & Hallimägi Advokaadibüroo
e-post: m.mannik@phlaw.ee

Politsei- ja Piirivalveameti vastus vaidlustusele riigihankes „Seiresüsteemide ja lisaseadmete ostmise“, viitenumber 284595

Hankija: **Politsei- ja Piirivalveamet**
registrikood: 70008747
Pärnu mnt 139, 15060 Tallinn
tel: +372 612 3000
e-post: ppa@politsei.ee

Hankija esindaja: Inga Savendi
lepingute grupijuht
hanke- ja lepingutalitus
Politsei- ja Piirivalveamet
e-post: inga.savendi@politsei.ee

Vaidlustaja: **Optimus Systems AS**
Registrikood: 10099962
Pärnu mnt 158-1
11317 Tallinn

Vaidlustaja esindaja: Martin Männik, vandeadvokaat
Pohla & Hallimägi Advokaadibüroo
Kentmanni 4, 10116, Tallinn
e-post: m.mannik@phlaw.ee

1. ASJAOLUD

- 1.1 Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi hankija) kuulutas 26.11.2024 välja kaitse- ja julgeolekuvaldkonna piiratud hankemenetlusega riigihanke (edaspidi riigihange) seiresüsteemide ja lisaseadmete ostmiseks.

- 1.2 Riigihankes esitati pakkumuse esitamise tähtjaks kokku kaks pakkumust, millest ühe lükkas hankija 03.07.2025 kinnitatud otsusega nr 20-2.11/108-8 tagasi.
- 1.3 Optimus Systems AS (edaspidi vaidlustaja) on 14.07.2025 esitanud vaidlustuse hankija riigihankes 03.07.2025 tehtud otsusele vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta, milles taotleb:
- 1) rahuldada vaidlustus ning tunnistada kehtetuks Politsei- ja Piirivalveameti 03. juuli 2025. a. otsus riigihankes „Seiresüsteemide ja lisaseadmete ostmise“ (viitenumber 284595) Optimus Systems AS-i pakkumuse tagasilükkamise kohta;
 - 2) mõista Politsei- ja Piirivalveametilt välja vaidlustusmenetluses tasutud riigilõiv ja Optimus Systems AS-i vaidlustusmenetluse kulud, vastavalt eraldi esitatavale taotlusele.

2. VASTUS VAIDLUSTUSE PÕHJENDUSTELE

Hankija taotleb esitatud vaidlustuse rahuldamata jätmist riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 197 lg 1 p 4 alusel alljärgnevatel põhjustel:

- 2.1 Hankija ei ole nõus esitatud vaidlustusega ja palub jätta see täies ulatuses rahuldamata ning esitab omapoolsed vastuväited ja põhjendused. Hankija leiab, et vaidlustalune hankija otsus on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas.
- 2.2 Hankija on pakkumuse vastavuse kontrollimisel lähtunud RHS § 114 lõigetest 1 ja 2, mille kohaselt hankija kontrollib pakkumuste vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele ning teeb põhjendatud kirjaliku otsuse pakkumuste vastavaks tunnistamise või tagasilükkamise kohta. Riigihanke alusdokumendid on defineeritud RHS-s § 4 p 17, mille kohaselt riigihanke alusdokumendid on hanketeade, kontsessiooniteade, ideekonkursi kutse, pakkumuse esitamise ettepanek ja kõik hankija koostatud või viidatud muud dokumendid, milles on määratud ühe konkreetse riigihanke üksikasjad, sealhulgas pakkujale ja taotlejale esitatud tingimused ja dokumentide esitamise nõuded, tehniline kirjeldus, hankelepingu tingimused ning pakkumuste hindamise kriteeriumid. Riigihanke alusdokumentides vastavustingimuste punkti 6 kohaselt pidi pakuja pakkumus vastama tehnilises kirjelduses nõutud tingimustele (Pakkumuse esitamise ettepaneku lisa 1). Pakkuja pidi selle tingimuse täitmiseks esitama PEE vormi 3 kohase täidetud tehniliste andmetega tehnilise kirjelduse. Seega on ebaõige vaidlustaja väide, et kuna hankija ei olnud määranud tarnetähtaega hindamiskriteeriumina, siis see ei mõjuta pakkumuse edukust ega ole aluseks pakkumuse mittevastavaks tunnistamiseks ja tagasilükkamiseks (vaidlustuse p 1.3 ja 2.3).
- 2.3. Hankija on oma põhjendused pakkumuse tagasilükkamise kohta toonud nii 03.07.2025 kinnitatud hankekomisjoni otsuses nr 20-2.11/108-8 kui ka samas otsuses viidatud hankekomisjoni poolt riigihangete registri (edaspidi RHR) 27.06.2025 kinnitatud protokollilises otsuses nr 284595_otsus(2). Hankija teostas vaidlustaja pakkumuse vastavuse kontrolli ja tuvastas, et vaidlustaja on jätnud vastavustingimuste punktis 6 hankija pakkumuse esitamise ettepaneku (edaspidi PEE) tehnilise kirjelduse vormil 3 küsitud tarnetähtajad esitamata. Hankija esitas 13.06.2025 vaidlustajale päringu (ID976668), kus palus vaidlustajal selgitada, kus tema

pakkumusest hankija leiab info kõikide PEE vormil 3 küsitud seadmete tarnetähtaegade kohta. Samuti juhtis hankija oma päringus vaidlustaja tähelepanu, et vastavalt RHS § 114 lõikele 2 lükkab hankija pakkumuse tagasi, kui see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, kui pakkuja ei esita tähtajaks hankija nõutud selgitusi või pakkuja selgituste põhjal ei ole võimalik üheselt hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele.

- 2.3 Hankija andis vaidlustajale võimaluse tarnetähtaegade esitamata jätmist selgitada ja vaidlustaja vastas hankija päringule. Hankija tutvus vaidlustaja vastusega ja jõudis järeldusele, et vaidlustaja selgituse põhjal ei ole hankijal võimalik tema pakkumust vastavaks tunnistada, sest vaidlustaja selgitus ei muuda olematuks asjaolu, et ta on jätnud hankija poolt küsitud andmed esitamata ning PEE vormil 3 nõutud tarnetähtaegade lahtrid tühjaks. Vaidlustaja pakkumus ei vasta vastavustingimuste punktis 6 toodud tingimustele – pakkuja on jätnud PEE vormis 3 küsitud seadmete tarnetähtajad (pakkuja pakkumuse vormi 3 punktides 1 kuni 16) esitamata. Samuti ei ole pakutavate toodete tarnetähtaegasid hankijal võimalik kontrollida vaidlustaja pakkumuses toodud muude dokumentide hulgast. Seetõttu lükkas hankija vaidlustaja pakkumuse tagasi, sest vaidlustaja esitas ilmsete puudustega pakkumuse, mida hankija ei saanud vastavaks tunnistada. Seega oli hankijal vastavaks ja edukaks võimalik tunnistada ainult üks pakkumus.
- 2.4. Vaidlustaja väidab, et ta ei ole saanud ja tal puudub juurdepääs riigihangete registri protokollilisele otsusele, mistõttu vaidlustaja ei tea täpsemalt, millistel kaalutlustel otsustas hankija tema pakkumuse riigihankes tagasi lükata. Hankija on 03.07.2025 teavitanud vaidlustajat otsusest koos infoga, mille kohaselt vaidlustaja pakkumus ei vasta vastavustingimuste punktis 6 toodud tingimustele. Vaidlustaja on jätnud vastavustingimuste punktis 6 PEE vormis 3 punktides 1 kuni 16 küsitud seadmete tarnetähtajad esitamata. Seetõttu ei olnud hankijal võimalik pakutavate toodete tarnetähtaegasid kontrollida ega hinnata pakkumuse vastavust riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustel. Juhul kui vaidlustaja tuvastas, et hankija ei ole temale piisavalt infot ja kaalutlusi edastanud, siis oleks vaidlustaja võinud selles küsimuses ka hankija poole pöörduda ning hankijal oleks olnud teadmine, et vaidlustaja vaiab oma tagasilükkamise kohta rohkem infot. Hankija mõõnab, et vaidlustaja oleks pidanud saama ka riigihangete registris oleva protokollilise otsuse, mis jäi ekslikult vaidlustajale välja saatmata, kuid sisuliselt see dokument ei sisalda uut infot ega täiendavaid kaalutlusi võrreldes hankija 03.07.2025 otsusega nr 20-2.11/108-8. Hankija lisab selle käesolevale vastusele (lisa1).
- 2.5 Hankija juhib tähelepanu, et hanketeate ja TEE lisa 1 kohaselt võib hankija raamlepingu sõlmida nii ühe kui ka mitme pakkujaga, mille täpsemad tingimused on toodud raamlepingus. Pakkuja ei saanud pakkumise hetkel lähtuda eeldusest, et hankija sõlmib raamlepingu ainult mitme pakkujaga. Riigihange on hankijal teadlikult üles ehitatud selliselt, et raamlepingut oleks võimalik vajadusel sõlmida ka ühe raamlepingu partneriga. Raamlepingus on kõik vajalikud tingimused toodud, et teenust tellida olukorras, kus raamlepingus on vaid üks partner, eeldusel et pakkumus vastab riigihanke alusdokumentides toodud tingimustele ehk pakkuja esitab kõik vajalikud dokumendid, täidab etteantud vormidel kõik lahtrid, sh esitab omapoolsed tarnetähtajad.
- 2.6 Vaidlustaja on jätnud tähelepanuta, et hankija jaoks on tarnetähtajad olulised ja siduvad, sest näiteks ühe pakkujaga sõlmitud raamlepingu puhul (raamlepingu punkt 4.4.1) tellib hankija seadmeid lepingu ja pakkumuse dokumentides toodud hinnapakumuse alusel

ega korralda minikonkursse. Samuti on tarnetähtajad olulised mitme pakkujaga raamlepingu sõlmimise puhul, sest mitme pakkujaga raamlepingu sõlmimisel oleks hankija esimese tellimuse teinud paremusjärjestuse alusel esimeselt edukalt pakkujalt ehk müüjalt 1 riigihankes esitatud pakkumuse alusel. Raamlepingu punkt 5.3.1 sätestab, et müüja kohustub asjad tarnima vastavalt pakkumuses esitatud tarneaja jooksul ja pooled võivad kokku leppida lühemas tarneajas kui pakkumuses toodud. See tähendab, et vaidlustaja pidi pakkumust esitades olema teadlik, et hankijale on tarnetähtajad raamlepingu sõlmimiseks olulised ning siduvad.

- 2.7 Asjaolu, et hankija ei ole sätestanud riigihanke alusdokumentides tarnetähtaegasid ega kehtestanud neile eraldi hindamiskriteeriumit, andes pakkujatele võimaluse esitada igale seadmele oma tarnetähtajad, ei tähenda, et vaidlustajal on õigus need oma pakkumuses esitamata jätta või täita need suvalise absurdse sisuga (kolm miljonit päeva) nagu vaidlustaja oma vaidlustuses viitab (vaidlustuse p 2.3). Sellise tarnetähtajaga leping ei oleks tegelikult kunagi realiseerunud (jõudnud täitmiseni) ja sellel puuduks mõte. Hankija ei nõustu vaidlustaja väitega, et jättes hankes esitatud pakkumuses tarneaja märkimata, on vaidlustaja sisuliselt näinud ette, et tarneaeg on lõpmatu (vaidlustuse p 2.1). Samahästi võiks väita, et tarnetähtaeg on 0 päeva, kuid mõlemad väited on meelevaldsed ja ebaõiged.
- 2.8 Hankija soovis tarnetähtaegade osas olla võimalikult paindlik ja lootis pakkujate mõistlikkusele realistlike tarnetähtaegade esitamisel. Vaidlustaja on hankija pikaajaline hea koostööpartner ja suurte kogemustega riigihankes edukate pakkumuste esitamisel. Juhul kui hankija oleks sätestanud riigihanke alusdokumentides kindlad tarnetähtajad, mis siiski oleks osutunud liiga lühikeseks, ei oleks nende hilisem muutmine lepingu täitmise käigus enam lubatud. Samuti ei olnud PEE vorm 3 tarnetähtaegade lahtri täitmine lubatud tingimuslikuna. Vastavalt RHS § 110 lg 2 ja 3 peab pakkumus vastama riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustele, pakkumuse esitamisega kinnitab pakkuja kõigi riigihanke alusdokumentides esitatud tingimuste ülevõtmist ning tingimusliku pakkumuse esitamine ei ole lubatud. Mitte ühestki RHS-i sättest ei tulene pakkujale alust arvata, et mingid riigihanke alusdokumentides kehtestatud tingimused või nõuded on algusest peale nn formaalse iseloomuga kõrvaltingimused (VAKO 09.06.2025 nr 21-25/291278). Vaidlustajal oli võimalik tema jaoks ebaselgete küsimuste korral pöörduda hankija poole selgituste saamiseks. Vaidlustaja ei ole seda teinud. Lisaks ei ole vaidlustaja esitanud riigihankes pakkumuse esitamise ajal ühtegi küsimust tarnetähtaegade kohta ega vaidlustanud riigihanke alusdokumente, milleks vaidlustajal oli võimalus.
- 2.9 Vaidlustaja viitab raamlepingu punktidele 4.2.2.2 ja 5.3.1, mis võimaldavad minikonkursi raames kokku leppida hankija vajadustest lähtuvates tähtaegades. Viidatud tingimus ei välista ega asenda kuidagi pakkumises tähtaegade määramist. Raamlepingu punktide 4.2.2 ja 4.2.2.2 alusel täpsustab hankija minikonkursi kutses konkreetse tellimuse/hankelepingu tarnetähtajad, kuid seda saab kasutada üksnes mitme pakkujaga sõlmitud raamlepingu puhul, sest ühe pakkujaga raamlepingu alusel minikonkursside korraldamine ei ole võimalik. Samas on raamlepingu punktis 5.3.1 sätestatud tingimus kohaldatav nii ühe pakkujaga kui mitme pakkujaga raamlepingu puhul, mille kohaselt kohustub pakkuja asjad tarnima pakkumuses sätestatud tarneaja jooksul ja pooled võivad kokku leppida lühemas tarneajas kui pakkumuses toodud. Ehk võimalik on pakkumuses esitatud tarnetähtaegasid lühendada, aga mitte pikendada. Aga kui pakkumuses tarnetähtajad täielikult puuduvad, siis ei ole neid ka võimalik

lühendada. Hankija jaoks on pakkumuses nimetatud tarnetähtajad indikaatoriks, millest hankija saab lähtuda ning mille raames oma vajadusi täpsustada.

- 2.10 Hankija ei saa nõustuda vaidlustaja ettepanekuga esitada hinnangulised tarnetähtajad pärast pakkumuse esitamise tähtaega (vaidlustuse p 1.3), sest see ei oleks kooskõlas RHS § 2 lõikega 1 isikute võrdse kohtlemisega, mistõttu on siin tegemist olulise mittevastavusega. Pakkumuse täiendamine algselt esitamata andmetega annaks vaidlustajale potentsiaalse konkurentsieelise võrreldes teiste pakkujatega ja on lubamatu. Hankija ei saa anda vaidlustajale võimalust esitada hiljem pakkumuse koosseisus tähtaegselt esitamata jäänud andmeid, mille esitamise kohustus tulenes riigihanke alusdokumentidest (VAKO 20.09.2024 nr 169-24/276113).
- 2.11 Hankija ei ole oma otsuses vaidlustajale öelnud, et tegemist on olulise puudusega või sisulise kõrvalekaldega vaid seda, et vaidlustaja pakkumus ei vasta riigihanke alusdokumentides toodud tingimustele. Vaidlustuskomisjon on oma 17.04.2025 otsuses nr 32-25/280446 öelnud, et RHS § 114 lõigete 1 ja 2 kohaselt tuleb pakkumuste vastavuse kontrollimisel lähtuda riigihanke alusdokumentidest, sealhulgas tehnilises kirjelduses, esitatud tingimustest. RHS § 46 lõike 3 kohaselt ei tohi riigihanke alusdokumentide kohta esitatavad selgitused või selgitamist võimaldavad dokumendid sisaldada uut teavet, ilma milleta ei ole pakkumuste esitamine võimalik või muutuksid juba esitatud pakkumused riigihanke alusdokumentidele mittevastavaks või muutuks nende sisu. Selgituste ja selgitamist võimaldavate dokumentide alusel on keelatud riigihanke alusdokumente muuta. Riigihanke alusdokumente saab muuta üksnes RHS § 81 sätestatud korras. Järelikult ei saa RHS § 46 nimetatud selgitustega riigihanke alusdokumente muuta, so teatud tingimusi ära jätta, neid modifitseerida või lisada uusi tingimusi. Nimetatu oleks vastuolus selgituste andmise olemusega. Teabevahetuse käigus hankija poolt alusdokumentide kohta antud selgitused ise ei ole käsitletavad riigihanke alusdokumendina ja riigihanke alusdokumentide täiendamine, laiendamine või kitsendamine peavad toimuma RHS § 81-82 ettenähtud korras. Selgitus, mis on vastuolus riigihanke alusdokumentidest, sh tehnilises kirjelduses sätestatud tingimusega, tuleb pakkumuste vastavuse kontrollimisel jätta tähelepanuta (vt TlnHKO 22.06.2018, nr 3-18-939, p 19).

Eelpool toodud asjaolude tõttu leiab hankija, et otsus pakkuja pakkumus tagasi lükata on õiguspärane ja kooskõlas riigihangete seaduses sätestatuga, arvestades igati kaitse ja julgeolekuvaldkonna riigihanke erisusi ja riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid.

3. TAOTLUSED

3.1 Lahendada asi kirjalikus menetluses.

3.2 Jätta vaidlustus rahuldamata.

3.3 Jätta vaidlustaja menetluskulud vaidlustaja kanda.

Käesoleva vastuse juurde kuulub üks otsus, mis edastatakse eraldi dokumendina, kuna on AK märkega (Riigihanke otsus nr 20-2.11/108-8).

Lisad:

- 1) Riigihangete registri protokolliline otsus 284595_otsus(2);
- 2) Volikiri 15.07.2025 nr 20-1.3/247-2.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Inga Savendi

arendusosakond, hanke- ja lepingutalitus,
lepingute grupp
grupijuht

Inga Savendi, inga.savendi@politsei.ee